

Asia: VN/28426/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024-2030 annetun lain 2 §:n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kaupan liitto pitää nykyistä T&K-rahoituslakia ongelmallisen kaupan ja muiden palvelualojen näkökulmasta.

Voimassa olevan T&K-rahoituslain perusteluissa todetaan, että esityksen tutkimus- ja kehittämistoiminnan määritelmä perustuu OECD:n Frascati-käsikirjaan, joka on vuodelta 2015. Kaupan liiton käsityksen mukaan Frascati-käsikirja rajaa pitkälti palvelualat T&K-toiminnan ulkopuolelle. Tätä voidaan pitää ongelmallisena myös EU:n valtiontukisääntelyn näkökulmasta, joka edellyttää, että tuet eivät saa olla valikoivia. Yksityinen palvelusektori muodostaan noin puolet Suomen BKT:sta ja sektorin rajaaminen T&K rahoituslain soveltamisalan ulkopuolelle on myös talouskasvun kannalta erittäin ongelmallista.

Lisäksi Frascati-käsikirja näkee TKI-toiminnan lineaarisena, jossa ensin tutkitaan, kehitetään ja sitten innovaatiot kaupallistetaan. Todellisuudessa TKI-toiminta on monen suuntaista, jossa prosessi voi alkaa innovaation soveltamisesta käytäntöön (esim. tekoälyn käyttöönotto), ja tämän jälkeen tehtävällä tutkimus ja kehittämistoiminnalla, joka johtaa uuden innovaation kaupallistamiseen ja käyttöönottoon.

Myös aineeton arvonluonti on yritysten kilpailukyvyyn ja tuottavuuden vahvistamisessa yhä suuremmassa merkityksessä. Kaupan liitto toteaa, että T&K-rahoituslain tulisi mahdollistaa TKI-toiminnan rahoittamisen myös aineettoman arvonluonnin osalta. Tuore ETLA:n selvitys suosittelee kotimaisen investointiympäristön vahvistamista erityisesti aineettoman pääoman osalta (ohjelmistot, data, osaaminen) (Kuosmanen, Natalia – Kaitila, Ville – Kuusi, Tero – Kässä, Otto – Pajarinen, Mika – Maczulskij, Terhi: Productivity in the Finnish Service Industries: Capital Intensity, Labor Allocation, Digitalization, Offshoring and Generative AI (Etlä Report 167)).

Kaupan liitto esittää, että T&K-rahoituslaissa T&K-toiminta määriteltäisiin OECD:n Oslo-käsikirjan mukaisesti (An innovation is the implementation of a new or significantly improved product (good or service), or process, a new marketing method, or a new organisational method in business practices, workplace organisation or external relations).

Kaupan liitto korostaa, että T&K-rahoituslain määritelmien uudistamisen tarpeellisuutta korostaa hallituksen päättämät mittavat leikkaukset Business Finlandin innovaatorahoitukseen ja palveluihin. Kuluvan vaalikauden aikana innovaatorahoitusta leikataan noin 80 miljoonan euron tasosta 27 miljoonaan euroon, josta 10 miljoonaa on korvamerkitty audiovisuaalisen alan tuotantokannustimeen. Näin ollen Business Finlandin innovaatiotoimintaa jää 17 miljoonan euron määräraha. Innovaatiotoiminnalla voidaan parantaa innovaatioiden kaupallistamista ja soveltamista käytäntöön, ja siten yritysten tuottavuuden ja kilpailukyvyn vahvistamista.

Kunnioittavasti

Simo Hiilamo

Edunvalvontajohtaja

Hiilamo Simo
Kaupan liitto ry